GEMEENTE GRUBBENVORST

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Bodemgesteldheid

3. Grondgebruik

3.1 Agrarisch
3.2 Niet-agrarisch

4. Infrastructuur

4.1 Wegen
4.2 Waterlopen
4.3 Spoorlijnen

5. De gemeente Grubbenvorst, nederzettingen

6. Conclusies

Literatuurlijst

Kaartmateriaal

1. Inleiding

1.1. Gemeente Grubbenvorst
p.a. Pastoor Vullinghsplein 1
5971 CB Grubbenvorst
Provincie Limburg
Inventarisatiegebied Maasvallei
Aantal inwoners: 6.718 (1-7-1989)
Oppervlakte: 43,62 km2
Nederzettingen: Broekeind, Californië, Grubbenvorst, Heierhoeve, Homberg, Houthuizen, Lottum, Lovendaal, Raaieind, De Steegh, Wielder, Zwaanenheike

1.2. De gemeente Grubbenvorst behoort tot het inventarisatiegebied Maasvallei. Aan de noordzijde wordt Grubbenvorst begrensd door de gemeente Broekhuizen (inventarisatiegebied Maasvallei), in het westen door de gemeenten Horst, Sevenum en Maasbree (allen behorend tot het inventarisatiegebied Limburgs Peelgebied). Aan de zuidgrens bevindt zich de gemeente Venlo (inventarisatie- gebied Maasvallei).
Het stroomgebied van de Maas vormt de gehele oostelijke grens van de gemeente Grubbenvorst.
Tussen 1850 en 1940 bleef de gemeentegrens van Grubbenvorst ongewijzigd. In 1958 werd de zuidoostpunt van Grubbenvorst bij de gemeente Venlo gevoegd.

2. Bodemgesteldheid

2.1. Het grondgebied van de gemeente Grubbenvorst heeft van noord naar zuid een maximale lengte van negen kilometer. In oost-west richting een maximale breedte van vijfeneenhalve kilometer (totale oppervlakte 43,62 km2). Binnen de grenzen van de gemeente Grubbenvorst zijn een drietal bodemtypen aanwezig, namelijk: rivierdalgebied, hogere en lagere zandgronden. In het rivierdal en langs de kleinere waterlopen bevinden zich kleiïge zandgronden. Voor het overige is de bodem van Grubbenvorst geheel uit zand samengesteld. Het rivierdal bevindt zich in het uiterste oosten van de gemeente Grubbenvorst. Hierin ligt de stroomgeul van de Maas, omzoomd door een strook vlakkere opduikingen over vrijwel de gehele oostelijke gemeentegrens. Westelijk daarvan biedt het rivierdal een gevarieerder aanblik. Van noord naar zuid bevinden zich hier lagere dalbodems, oude stroomgeulen en opnieuw lagere dalbodems. Westelijk van het rivierdal liggen de hogere zandgronden. Zij nemen het grootste deel van de Grubbenvorstse bodem in beslag. De hogere zandgronden zijn weer verder te verdelen in beekdalen, oud-bouwland, vlakkere stuifzanden en stuifzandheuvels. De vlakkere stuifzanden zijn sterk in de meerderheid.
Daarnaast, langs de westelijke gemeentegrens, zijn lagere zandgronden aanwezig. Zij bestaan bijna geheel uit middellage zandgebieden, slechts voor een gering deel uit slenken en laagtes.
De hogere zandgronden van Grubbenvorst dragen uit oogpunt van natuurwaarde deels het predikaat waardevol en deels het predikaat zeer waardevol. Het hele grondgebied van de gemeente Grubbenvorst ligt ongeveer tussen 14 en 29 m +NAP.

3. Bodemgebruik

3.1. Agrarisch

De gemeente Grubbenvorst kenmerkt zich traditioneel door een overwegend agrarisch bodemgebruik. De Tranchotkaart uit het begin van de negentiende eeuw laat zien dat de agrarische activiteit zich vooral in het smalle oostelijke rivierdal concentreerde. Dit rivierdal was ingericht met grote akkerlandgebieden en smalle stroken weidegrond langs de diverse waterlopen. Even noordelijk van Grubbenvorst strekten deze weilanden zich zowel langs de Maas als langs de hogere zandgronden uit. Daartussen lagen bouwlanden. Bij het tegenwoordige Houthuizen raakten beide stroken weidegrond elkaar. Westelijk van Lottum lag een klein weidengebied in oost-west richting.
Het overgangsgebied van rivierdal naar hogere zandgronden werd in sterke mate gemarkeerd door grote fruitboomgaarden. Rond Grubbenvorst waren zij groter in aantal en oppervlak dan in de omgeving van Lottum. Ook langs de zuidelijke gemeentegrens vormden de boomgaarden destijds een landschapsbepalend element.
De rest van de Grubbenvorstse bodem bestond in het eerste kwart van de 19e eeuw bestond uit uitgestrekte heide- en broekgebieden. Ter hoogte van Grubbenvorst bevonden zich talrijke vennen van zowel grote als kleine omvang (de Vlinken-Peel). Langs de westelijke gemeentegrens werd deze uitgestrekte heide tweemaal onderbroken door akkerlanden, zuidelijk bij Nieuw Erf en iets noordelijker bij "het Wijtveld" (later Witveld geheten).
De sedert 1820 op gang gekomen verkoop van gemeenschappelijke woeste gronden door de gemeente ging gepaard met een eerste wijziging in bodemgebruik. Langs de oude Maasoever bij Reuvelt stak men de heideplaggen af. Tussen 1847 en 1870 werd in de Maasdorpen van Noord-Limburg, waartoe Grubbenvorst behoort, ongeveer 20% van de woeste grond herbebost.

Omstreeks 1900 ging in Grubbenvorst een nieuwe ontginningsperiode van start. Op aanzienlijke schaal werd het eerder aangeplant naaldhout gekapt en verkocht aan de Belgische mijnen of de Tegelse pannenfabrieken. De gemeente verpachtte de heidegronden in Lottum en Grubbenvorst voor zestig jaar aan de ontginners (in Lottum vanaf 1896, in Grubbenvorst sedert 1900).
Te Grubbenvorst was met name Jean Kurstjens een zeer actief ontginner. Dat ook de andere ontginners niet werkloos toekeken bleek uit de snelle terugloop van de aantallen schaapherders en bijenkorven op de heide.

Zo waren er in 1900 nog 15 schaapherders met 470 dieren, veertien jaar later reeds verdween de laatste kudde.
De topografische kaarten van 1934 geven de resultaten van deze ontginningsactiviteiten goed weer. Alleen het oostelijke rivierdal was in vergelijking met het bodem- gebruik uit het eerste kwart van de negentiende eeuw nog goed herkenbaar.

De naast het rivierdal gelegen hogere zandgronden boden in het oostelijke deel de aanblik van naaldhoutaanplantingen, afgewisseld met en doorbroken door akkerlandgebieden. De rechte begrenzing van de percelen verraadt hun relatief kortstondige bestaan. Alleen in het zuiden, op het hooggelegen Zaarderheiken, waren de ontginningsactiviteiten minder intensief geweest.
Weer iets verder westelijk, in het overgangsgebied met de lagere zandgronden, had de heide plaats moeten maken voor grote percelen akkerland, die het weiland sterk in oppervlakte overtroffen. Op de lagere zandgronden westelijk van Vinckenpeel (voorheen Vlinker- en Vlinckenpeel) was de situatie precies omgekeerd. De nieuwe rechte percelen weideland domineerden de overigens aanzienlijk bemeten bouwgronden.
Deze ontwikkeling van het bodemgebruik had gevolgen voor de agrarische bedrijfsvoering. Op het gebied van de veeteelt deed zich een spectaculaire groei van het aantal varkensmesterijen voor. Hoornvee was er in relatief kleine hoeveelheden aanwezig. De traditionele fruitboomgaarden groeiden in oppervlakte. De boomkwekerij (linde- en fruitbomen) nam in omvang toe. Zeer belangrijk was de ontwikkeling van de tuinbouw, waarbinnen steeds meer de nadruk op de rozencultuur werd gelegd (stam- en struik- rozen). Rond 1920 verschenen de eerste aspergevelden.

Tenslotte een korte schets van het hedendaagse grond- gebruik. Het rivierdal biedt plaats aan broekbosgebied, weilanden, velden en woonkernen. Het broekbos en de nattere weilanden bevinden zich in oude stroomgeulen, de weilanden, bouwgronden en kernen zijn verdeeld over de lagere dalbodems en vlakkere opduikingen. Bij de hogere zandgronden overheersen de stuifzandheuvels. Zij zijn ingericht met naaldbos, groot- en kleinschalige landbouwgebieden en met woonkernen. In het noorden en zuiden vormen oud-bouwlandgebieden de overgang met het rivierdal. Zij zijn als landbouwgronden en bebouwingskernen in gebruik. Eveneens in het noordelijke en zuidelijke deel van de hogere zandgronden bevinden zich beekdalen met broekbossen en vochtige weilanden.

De lagere zandgronden bestaan met uitzondering van de nattere weilanden in de slenken en laagtes geheel uit middellage zandgebieden. Hierop zijn grootschalige landbouwgebieden ingericht. Verder is er de mogelijkheid geschapen voor geïntensiveerde land- en tuinbouw.
De ruilverkaveling Melderslo zal voor het toekomstige bodemgebruik van Grubbenvorst van groot belang zijn. Grote delen van de gemeente zijn bij deze reorganisatie van de landinrichting betrokken en zullen de hierboven geschetste situatie zeker wijzigen.

3.2 Niet-agrarisch

De Grubbenvorstse nijverheid was in de negentiende eeuw van weinig belang. Pas in het laatste kwart van de negentiende eeuw waren er in Grubbenvorst enige niet-agrarische bedrijfstakken van belang aanwezig. Zo werden er omtrent 1870 twee steenfabrieken gesticht. Een op de Eynderhof, van G.J. de Rijk uit Steijl, de tweede in het Broekeind, met G.H. Stappers als eigenaar.
De landbouwwerktuigenfabriek van G. Thielen te Lottum droeg na 1900 bij aan de mechanisering van de landbouw. Thielen leverde binnen een paar jaar meer dan twintig dorsmachines en een graanmachine aan ontginner Jean Kurstjens.
Ook de meer traditionele vormen van nijverheid waren in Grubbenvorst vertegenwoordigd. De twee brouwerijen die in 1866 werden geteld, waren in 1913 nog in bedrijf. De provinciale verslagen van 1913 maken ook melding van stroopmakerijen te Grubbenvorst. Nadere informatie hier- over ontbreekt.

4. Infrastructuur

4.1. Wegen

In het eerste kwart van de negentiende eeuw werd Grubbenvorst doorsneden door twee belangrijke verbindingen: de weg Venlo - 's-Hertogenbosch en de weg Venlo - Nijmegen. Vanuit Raaieind in het zuidoosten waaierden deze wegen uit over de heide. Verder was de noord-zuid verbinding in het rivierdal van belang. Deze verbond de daar gelegen nederzettingen met elkaar. De rest van het wegennet bestond slechts uit aarden banen van lokale importantie.
In 1867 was de weg naar 's-Hertogenbosch verhard. Bovendien lag aan deze weg op Grubbenvorstse bodem een tol (in 1922 opgeheven), vlak voor de afsplitsing van de weg naar Nijmegen. Deze laatste route was destijds niet van een verharding voorzien. Voor het overige waren er toen nog geen verharde routes aanwezig. Op de met naaldbos beplante nieuw ontgonnen grond waren een aantal nieuwe rechte wegen aangelegd.
In 1934 was ook de noord-zuid verbinding in het rivierdal over de gehele lengte verhard, evenals de daarop aansluitende wegen van Lottum naar het pontveer en van Houthuizen naar het station Grubbenvorst-Lottum aan de spoorlijn naar Nijmegen plus het traject tussen dit station en de toen ook verharde weg Grubbenvorst - Sevenum. Heel het heidegebied was in dat jaar voorzien van lange rechte evenwijdige naast elkaar lopende toegangswegen met korte tussenverbindingen.

4.2. Waterlopen

De belangrijkste waterloop van de gemeente Grubbenvorst was en is de Maas. Deze rivier bepaalt de gehele oostelijke grens van Grubbenvorst.
In 1867 lagen op deze rivier twee voetveren (noordelijk van Lottum en zuidelijk van Grubbenvorst) en twee pontveren (ter hoogte van Lottum en Grubbenvorst. In 1934 waren er alleen de pontveren nog in gebruik.
Verder wateren een aantal beken op de Maas af. Vanwege de grote ontginningsactiviteiten is de loop van deze beken vaak ingrijpend veranderd. Zo werden er in het kader van werkverschaffingsprojecten in de dertiger jaren van deze eeuw waterlossingen verbeterd en nieuwe afwateringssloten gegraven. Bekende namen van in meer of mindere mate gekanaliseerde waterlopen zijn de Mierbeek, de Molenbeek, de Papelinosche beek, de Broekloop, de Borggraaf, de Gekkegraaf, de Leigraaf en de Noordersloot.
De gemeente Grubbenvorst behoort tot het Waterschap Noord-Limburg.

4.3 Spoorwegen en autobusdiensten.

De gemeente Grubbenvorst werd al vroeg doorkruist door een tweetal spoorwegverbindingen. Sedert 1866 door de spoorlijn Venlo-Helmond-Eindhoven, vanaf 1883 door de spoorlijn Venlo-Nijmegen.
Aan laatstgenoemde spoorwegverbinding lagen op Grubbenvorsts grondgebied een tweetal halteplaatsen. Ongeveer ter hoogte van Houthuizen was in 1920 een los- en laadplaats in gebruik genomen. Enerzijds voor de afvoer van landbouwprodukten en hout, anderzijds voor de aanvoer van kunstmest en kolen. Deze halte werd station Grubbenvorst-Lottum genoemd. Ter hoogte van Grubbenvorst bevond zich nog een gelijknamige halteplaats. Deze werd in 1935 vanwege de hevige concurrentie met het busvervoer opgeheven. Sedert 1925 namelijk onderhield de firma Kupers uit Weert te Grubbenvorst een succesvolle autobusdienst.

5. De gemeente Grubbenvorst, nederzettingen.

5.1. Kernen in de gemeente Grubbenvorst.

De in de inleiding genoemde bebouwingskernen waren in het begin van de negentiende eeuw niet allemaal herkenbaar. De bebouwing concentreerde zich op een enkele uitzondering na in het oostelijke rivierdal. De kern Lottum bevond zich in het noordelijke deel, op de grens van weiland en akkerland. Lottum was een kransakkerdorp met een lineaire ontwikkeling langs de hoofdweg in zuidelijke richting. Iets verder zuidelijk langs diezelfde hoofdweg was de oude bebouwing van het huidige Wielder zichtbaar. Destijds heette deze kern " den Welder ".
Westelijk van Lottum was het nietige Hornberg gelegen, op de weilanden in het overgangsgebied tussen rivierdal en hogere zandgronden. Zuidelijk van Wielder bevond zich de oudere bebouwing van de huidige kern Houthuizen. Deze naam werd destijds nog niet aan deze kern verbonden, wel werden de daarvan westelijk geleden akkerlanden het "Hau Thuiser Veld" en was er een " Hau Thuiser Broek".
Weer verder zuidelijk lagen Broekeind, Lovendaal, de Steegh en Grubbenvorst dicht bij elkaar.
Het destijds "Brock Eijnd" geheten Broekeind was daarvan het meest noordelijk gelegen (onder het broekgebied dat zich uitstrekte tot aan de weilanden van het huidige Houthuizen), "Louvendal" en "Huys de Steeg" lagen dicht tegen de hogere zandgronden aan.
De kern Grubbenvorst was ten opzichte van deze kernen iets verder zuidoostelijk gelegen, ingeklemd tussen de hoofdverbinding in noord-zuid richting en een strook weilanden. Het geheel bevond zich in de onmiddellijke nabijheid van de Maas. Verder in het naar het zuiden toe steeds smaller wordende rivierdal lagen nog Grubben (met het Gebroken Slot), de Knibbershof, Klein Raaij, Middel Raaij, Groot Raaij, Soest en Erf.
Verspreide bebouwing bevond zich noordelijk van Lottum, op de rand van het broekgebied tussen het huidige Houthuizen en Broekeind (o.a. Kaldenbroek, Koppen en westelijk van de broek het zogeheten "Heijhuisken") en op het westelijke heidegebied van Grubbenvorst. Tot deze laatste categorie behoorden Zaar, Samfort, Oudes Berkt, Vegtesch, Karweij, Nieuw Berkt, Nieuw Erf en de bebouwing van het Wijtveld.
De hier gehanteerde namen zijn letterlijk overgenomen van de vroeg negentiende eeuwse Tranchotkaart.
De gemeente Grubbenvorst telde in 1835 1154 inwoners en groeide in de periode tot 1930 naar een bevolking van 2667 zielen (via 1350 inw. in 1867 en 1750 inw. in het jaar 1909).

5.2. Homberg, Lottum, Zwaanenheike, Wielder en Houthuizen.

Deze kernen vormen gezamenlijk de noordoostelijke bebouwing van de gemeente Grubbenvorst. Op de topografische kaarten van 1934 zag de situatie er ongeveer als volgt uit. Homberg, gelegen op de hogere zandgronden bij de noordelijke grens met de gemeente Broekhuizen, was een kern met een geringe hoeveelheid bebouwing langs een weg die de grens tussen de akker- en weilanden markeerde. Hiertoe behoorde ook de Siebershoef. De huidige kern Zwaanenheike bevond zich even zuidelijk van Homberg en westelijk van Lottum. De naam Zwaanenheike ontbrak echter op de topografische kaarten van 1934.
De bebouwing van de kern Lottum strekte zich in 1934 uit langs de verharde weg door het rivierdal. De aanwezigheid van een school, een kerk, een kapel en een veerhuis werd uitdrukkelijk vermeld. Langs de onverharde wegen die vanuit de kern in westelijke richting liepen bevond zich nu ook bebouwing die tot Lottum gerekend werd.
De geringe, verspreide bebouwing van Wielder lag tussen Lottum en Houthuizen in, altijd in de nabijheid van kleine percelen weidegrond. De bebouwing van de kern Houthuizen bevond zich in de omgeving van de T-splitsing van de weg Grubbenvorst-Broekhuizen en het traject vanuit Houthuizen naar de losplaats bij station Grubbenvorst-Lottum.

5.3. Broekeind, Lovendaal, De Steegh, Grubbenvorst en Raaieind.

De bebouwing van deze kernen bevindt zich in de zuidelijke helft van het Grubbenvorstse rivierdal. Broekeind, Lovendaal en de Steegh waren kernen van zeer geringe omvang. Met Broekeind doelde men nog altijd op de bebouwing zuidelijk van het deels met naald- en loofhout beplante broekgebied tussen Houthuizen en Grubbenvorst. De Steegh bestond in 1934 uit niet meer dan een drietal bebouwings- eenheden even ten noorden van het Grubbenvorstse Ursulinenklooster uit de tweede helft van de negentiende eeuw. De topografische kaart van 1934 betitelde de bebouwing ter hoogte van De Comert langs de verharde weg naar Houthuizen als de kern Lovendaal, terwijl huize Lovendaal toch westelijk van de spoorlijn naar Nijmegen lag. Op kaartmateriaal uit de huidige tijd wordt de kern Lovendaal westelijk van deze spoorlijn gesitueerd. De bebouwing daar ter plekke bereikte in 1934 niet het aantal van tien huizen.
De bebouwing van de kern Grubbenvorst lag langs en rond een wegenkruis, namelijk dat van de weg door het rivierdal en de weg Grubbenvorst - Sevenum.

In het westen vormde de oude spoorweghalte de verst verwijderde bebouwing, in het oosten het huis langs de weg naar het pontveer. Het oude centrum wordt beschouwd als een krans- akkerdorp. De lineaire ontwikkeling langs de uitvalswegen had later plaatsgevonden.

5.4. Californië en Heierhoeve

Deze kernen vinden grotendeels hun oorsprong in recente ontginningsactiviteiten. Op de topografische kaarten van 1934 werd Heierhoeve in het geheel niet genoemd. Verder was er sprake van Nieuw Californië i.p.v. Californië. Heden ten dage omschrijft men met de naam Heierhoeve het lage zandgrondengebied aan weerszijden van de spoorlijn Venlo-Eindhoven en de Noordersloot. In 1934 bevonden zich hier Nieuw Berkt, Karwei, de Vegtesch hof en oude Berkter. Nieuw-Californië was in 1934 de naam voor een kleine bebouwingskern op een kruising van twee verharde wegen, nl. de weg Venlo-Horst en de weg Grubbenvorst - Sevenum.

5.5. Verspreide nederzettingen

Afgezien van de reeds in de negentiende eeuw aanwezige verspreide bebouwing in het rivierdal, op de Zaarderheide en langs de westelijke gemeentegrens, bevonden zich in 1934 op de ontgonnen hogere en lagere zandgronden ook een klein aantal nederzettingen van jongere datum. Bijvoorbeeld langs de Lottumer- of Horster dijk en langs de weg van Venlo naar Horst (met o.a. Dennenoord). Ten zuiden van Californië bevonden zich destijds een kapel met wat bebouwing, de Hoeve Maria, de Wilhelminahoeve en de Anna Hoeve. Al met al bood het westelijke deel van de gemeente Grubbenvorst in 1934 een zeer schaars bebouwde aanblik.

5.6. Nederzettingen na 1940

De sterkste groei van de gemeente Grubbenvorst vond na de tweede wereldoorlog plaats. De oorlog richtte overigens grote schade aan: de kerken van Lottum en Grubbenvorst werden opgeblazen, 30 huizen werden totaal verwoest, 200 panden leden herstelbare schade, 194 panden hadden glas- of dakpannenschade opgelopen. Na het herstel van de schade volgde een periode met aanzienlijke uitbreidingen van de bebouwing, waarbij de afzonderlijke kernen wel nog herkenbaar bleven. Zo werd Grubbenvorst aan weerszijden van het wegenkruis sterk uitgebreid en onderging Lottum een verdichting van de lineaire bebouwing en een uitbreiding aan de westzijde.

Zeer belangrijk was de vestiging van een uitgebreid veilingcomplex langs de spoorlijn naar Nijmegen en de aanleg van de Europese autosnelweg E3 in het uiterste zuiden van de gemeente Grubbenvorst. Het Zaarderheiken moest daarbij vrijwel geheel wijken voor een groot klaverblad.
Het huidige Grubbenvorst kan men karakteriseren als een gemeente met een belangrijke woonfunctie en als een van de voornaamste centra in de Limburgse c.q. Nederlandse geïntensiveerde land- en tuinbouw. De aanwezigheid van een grote, zeer belangrijke veiling heeft daartoe in sterke mate bijgedragen.

6. Conclusies gemeente Grubbenvorst

6.1 Ter afronding van de inventarisatie van de gemeente Grubbenvorst dienen de volgende opmerkingen te worden gemaakt. De gemeente Grubbenvorst heeft in de periode 1850-1940 een geringe groei doorgemaakt met name in de vorm van verdichtingen langs bestaande wegen, zowel in de kern Grubbenvorst als in de kern Lottum. Derhalve is het geven van een stedebouwkundige typologie in dit kader niet relevant.

6.2 Voor wat betreft de kernen binnen de gemeente Grubbenvorst kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

Grubbenvorst
De kern Grubbenvorst heeft in het tijdvak 1850-1940 een zeer marginale groei doorgemaakt. De oorspronkelijke bebouwing lag rond en langs een wegenkruis. Het oude centrum wordt beschouwd als een kransakkerdorp, dat wil zeggen, een bebouwingsring rondom centraal gelegen akker- en/of weilanden. In de periode 1850-1940 vond enige verdichting van de bebouwing plaats. Verdichtingen hebben m.n. plaatsgevonden aan de Dorpstraat, de Kerkstraat en de Kloosterstraat. Het betreft veelal invullingen met traditionele sobere woonbebouwing uit de jaren twintig en dertig van deze eeuw. Opmerkelijke objecten in de bebouwing in Grubbenvorst zijn het gemeentehuis van architect Kropholler uit 1938 aan het Pastoor Vullinghsplein en het klooster van de Zusters Ursulinen "De Bisweide" aan de Schoolstraat. Het oudste gedeelte van dit klooster dateert uit 1870, andere gedeelten van het klooster zijn van jongere datum. Het betreft een zeer markant kloostercomplex van aanzienlijke omvang. Tot dit complex behoort o.a. een kloosterkerk.
De nog gave pastorie aan de Pastoorstraat verdient eveneens vermelding. Deze pastorie dateert uit ca. 1860. Aan de Schoolstraat tenslotte bevindt zich de gesloten hoeve "Elza" uit ca. 1930.

Lottum
Lottum kende van oorsprong kombebouwing met een lineaire ontwikkeling langs de hoofdweg in zuidelijke richting. Ook deze kern heeft in de periode 1850-1940 slechts een geringe groei doorgemaakt. Met name langs de Veerweg, de weg naar het veer op de Maas, en de Hoofdstraat vond enige verdichting plaats. Dit gebeurde vooral in de vorm van woonbebouwing uit de jaren twintig en dertig van de twintigste eeuw. Vermeldenswaard zijn het markante woonhuis "Sunny-Home" aan de Veerweg uit ca. 1926 en het woonhuis aan de Broekhuizerweg no. 2 uit 1913.

Beide panden verkeren nog in een vrijwel authentieke staat en bezitten diverse fraaie details en decoratieve elementen.

Literatuurlijst

G.C.P. Linssen, Veranderingen en verschuiving. Industriële ontwikkeling naar bedrijfstak in Midden- en Noord-Limburg, 1839-1914, Tilburg 1969

Ph. van der Maelen, Dictionnaire Géographique du Limbourg, Assen 1978

J. Kuyper, Gemeente-atlas van Limburg, Maasbree 1981

Lijst der Nederlandse gemeenten, 's-Gravenhage 1988

A. Steegh, Monumentenatlas van Nederland, Zutphen 2e druk 1985

Streekplan Noord- en Midden-Limburg, 3 dln., S.L. 1982

J.F.R. Philips, J.C.G.M. Jansen, Th.J.A.H. Claessens, Geschiedenis van de landbouw in Limburg, 1750-1914, Assen 1965

Th.F.A. van der Vijver, De gemeente Grubbenvorst. Historische overdenkingen bij een nieuw gemeentehuis, Grubbenvorst 1988

Gids voor Grubbenvorst en Lottum, S.L. 1976

J. Bartels, Oudheid-kamer Grubbenvorst, Grubbenvorst 1974

Lijst van Nederlandse gemeenten sinds 1830, waarvan de grens is gewijzigd, waarvan de naam is veranderd, die zijn opgeheven, nieuw gevormd of ingepolderd, dl. 2, S.L. 1968.

Ontwerp-landinrichtingsplan ex.art.86 van de landinrichtingswet voor de ruilverkaveling "Melderslo", gelegen in de gemeenten Grubbenvorst, Meerlo-Wanssum, Horst, Broekhuizen en Sevenum, Utrecht 1988

Kaartmateriaal

Tranchotkaart no. 26 Velden
1803 - 1820
1 : 25.000

Kuyperkaart Gemeente Grubbenvorst
1867
1 : 75.000

Topografische kaarten 1934
No. 674 Lottum
no. 695 Grubbenvorst
1 : 25.000

Kaart gemeente Grubbenvorst
Provinciale Planologische Dienst 1982
1 : 10.000

Kaart Provincie Limburg 1982
1 : 50.000

Streekplan Noord- en Midden-Limburg 1982
Kaart 2: Natuur en Landschap
1 : 100.000

Lijst van bij de gemeentebeschrijving gevoegde afbeeldingen

I De huidige gemeente Grubbenvorst

II De gemeente Grubbenvorst in het eerste kwart van de negentiende eeuw

III De gemeente Grubbenvorst in 1867

IV a De gemeente Grubbenvorst in 1934, noordelijk deel.
IV b De gemeente Grubbenvorst in 1934, zuidelijk deel.

V a De bebouwing van de kern Lottum in 1982
V b De bebouwing van de kern Grubbenvorst in 1982.

Hoogeberg
Zwaanenbleke
Lattum
Wiedderen
Houthuizen
Brickend
Lovendaal
Grubbe
Raatteel
De Römer

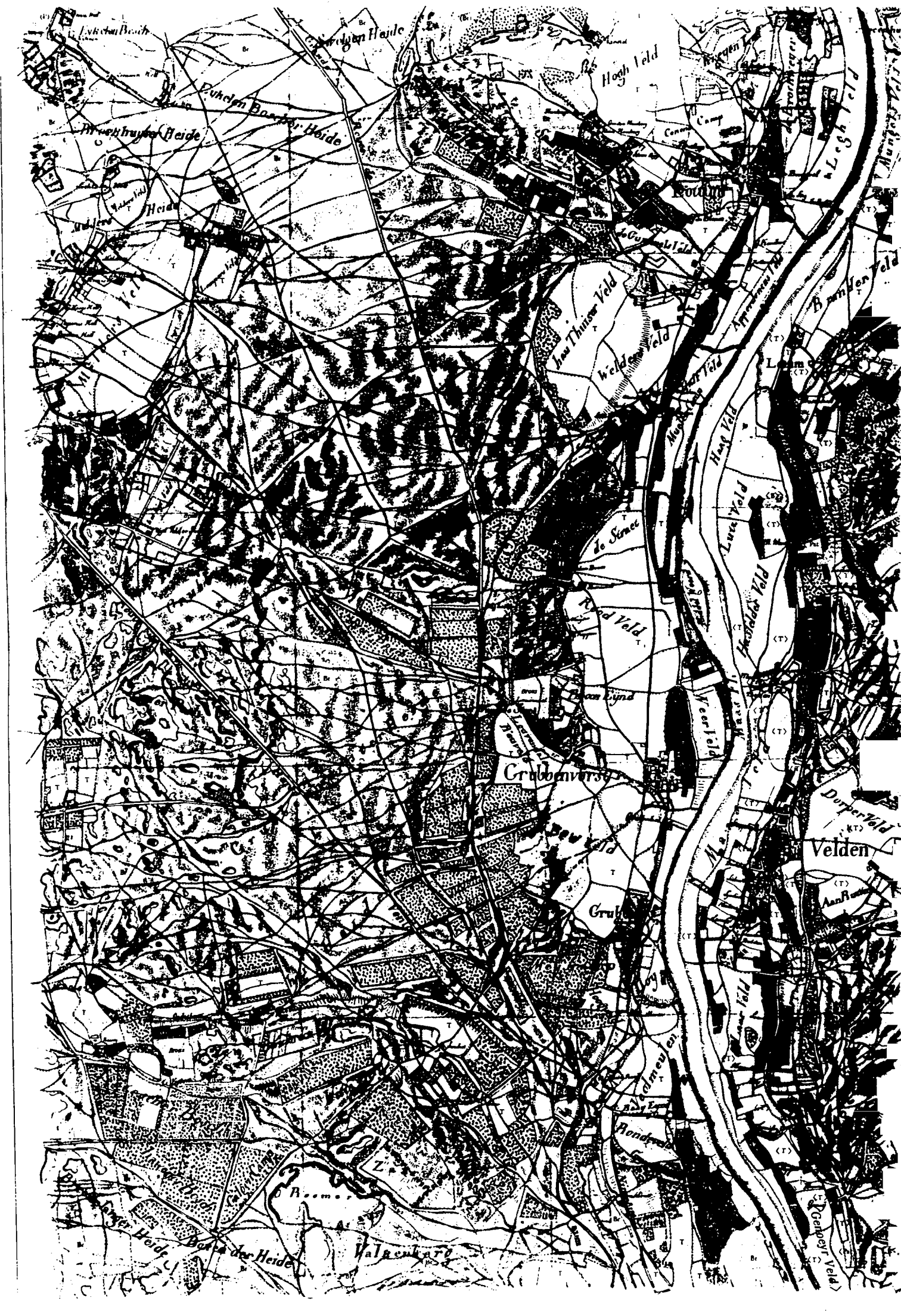
Hogh Veld
Heide
Grubenvorst
Velden
Veer Veld
Hoogt Veld
Luxe Veld
Hertsdal Veld
Rand Veld
Bamen Veld
Dorper Veld
Valgenburg

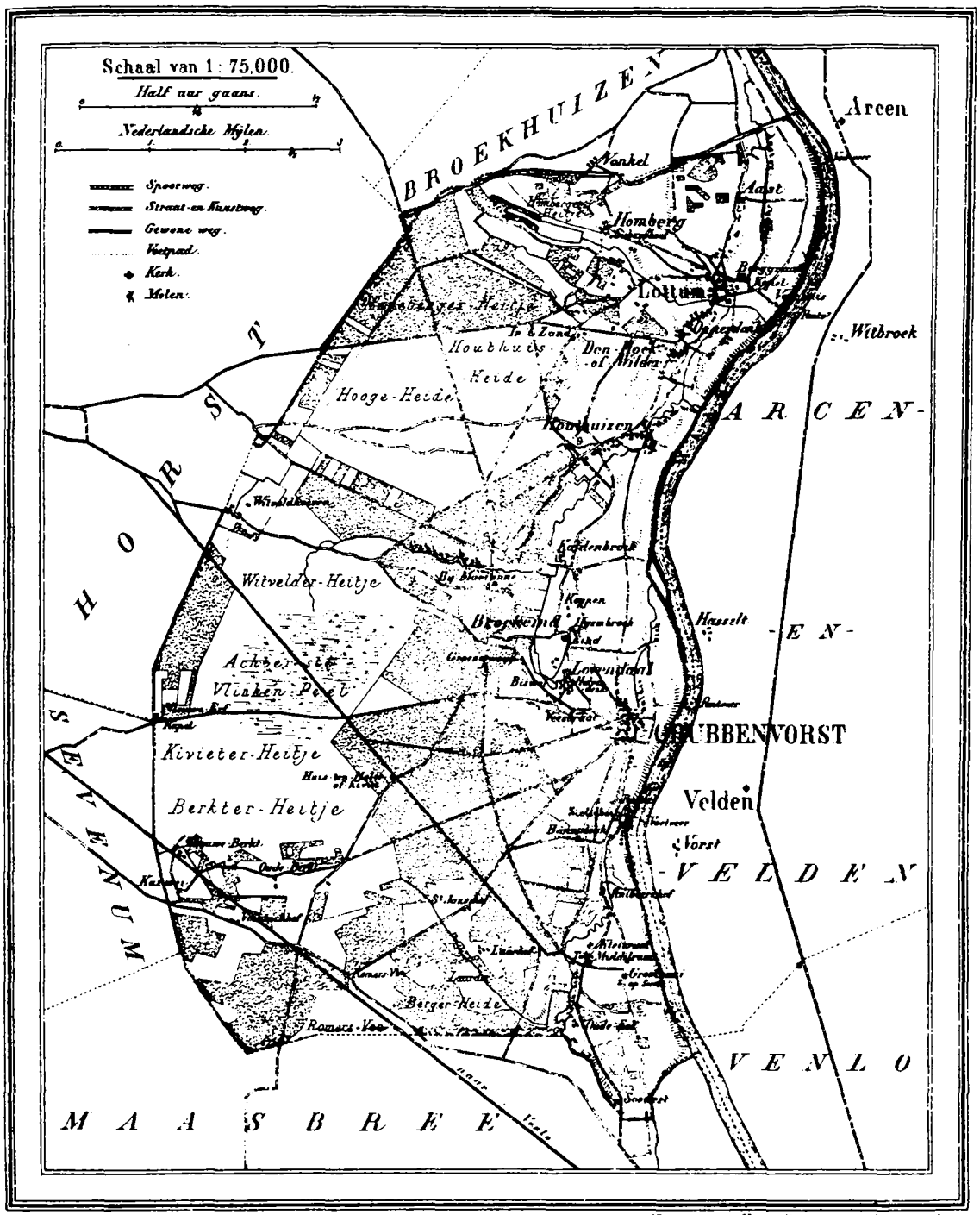

Geteekend door J. Kuyper.

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

4438 Bunders. 1350 Inwoners.

652	653	654
673	674	675
694	695	696

Uitgave 1936.

Nº 674

LOTTUM

Herziend in 1934.

Schaal 1:25000.

De coördinaten der hoeken van het blad zijn uitgedrukt in het stelsel der Rijksdriehoeksmeting.

Nº 653 Meerlo.

Nº 673 Meerlo.

Nº 695 Grubbenvorst.

Vlugschaarsdruk rivieren de W.R.S.

675	674	673
694	695	696
711	712	713

Uitgave 1936.

Nº 695
GRUBBENVORST.

Verkend in 1934.

Schaal 1:25000.

De coordinaten van de hoeken van dit blad zijn uitgedrukt in het stelsel der Rijksdriehoeksmeting.

Nº 674 Luttum.

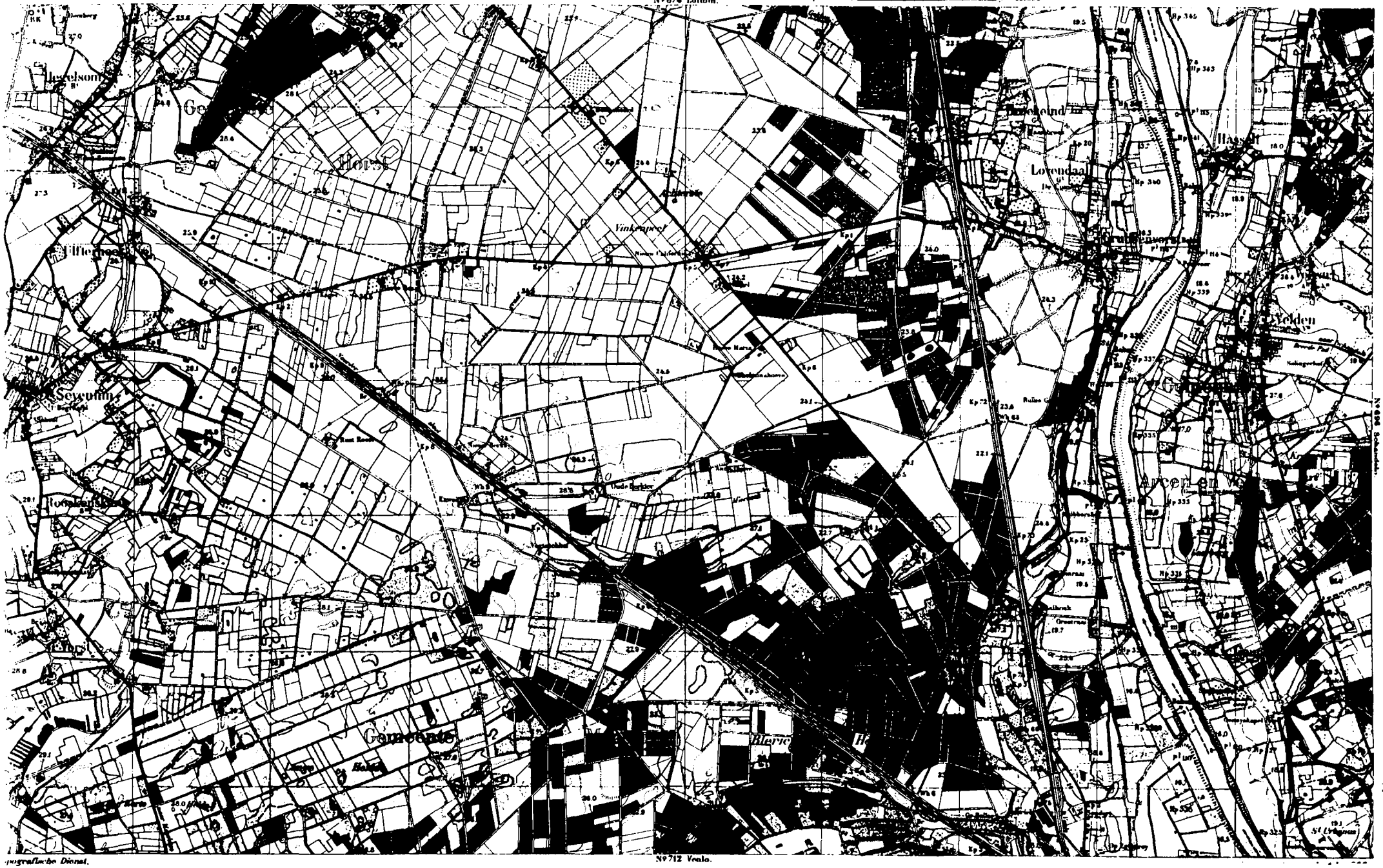

Nº 712 Venlo.

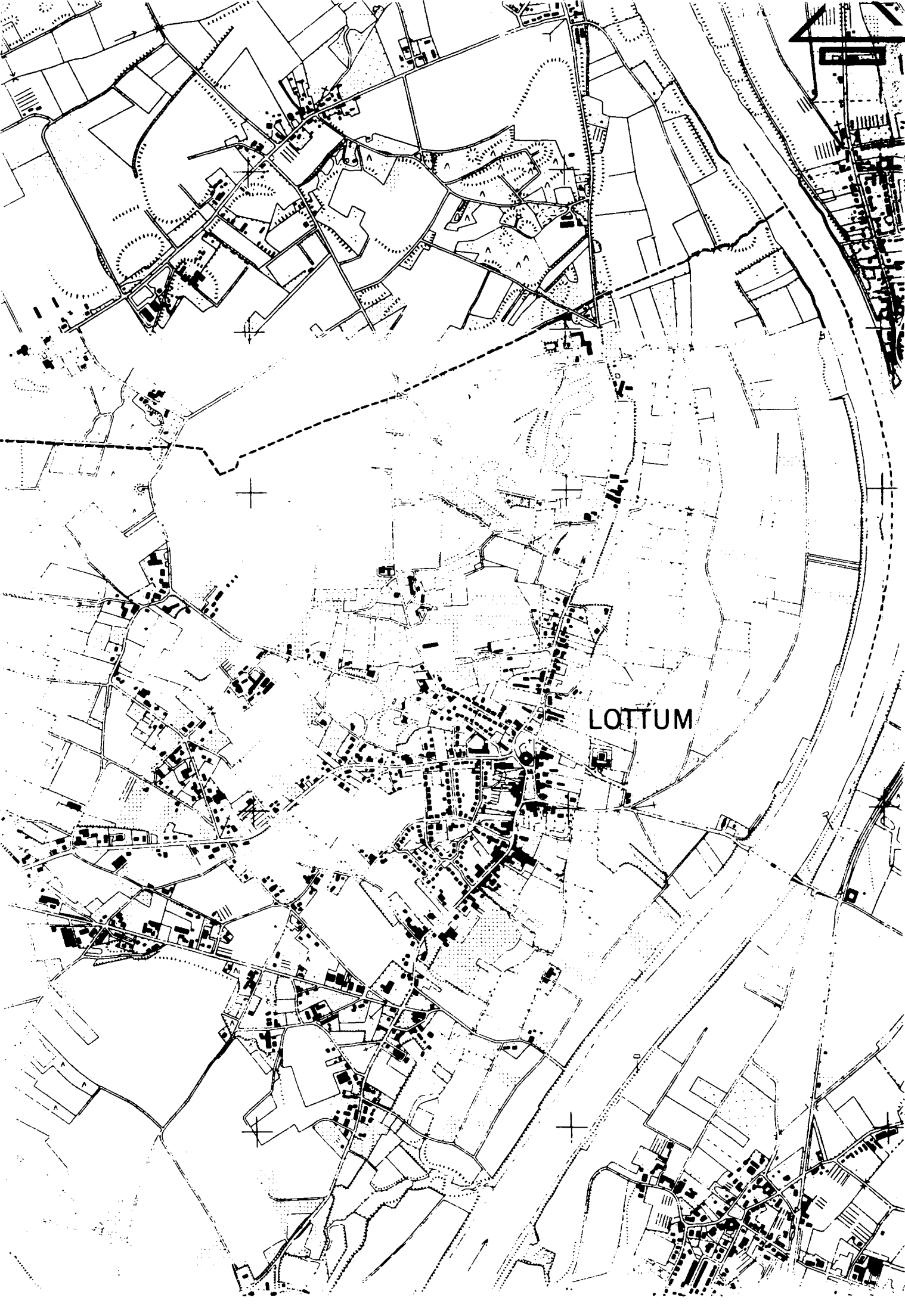
LOTTUM

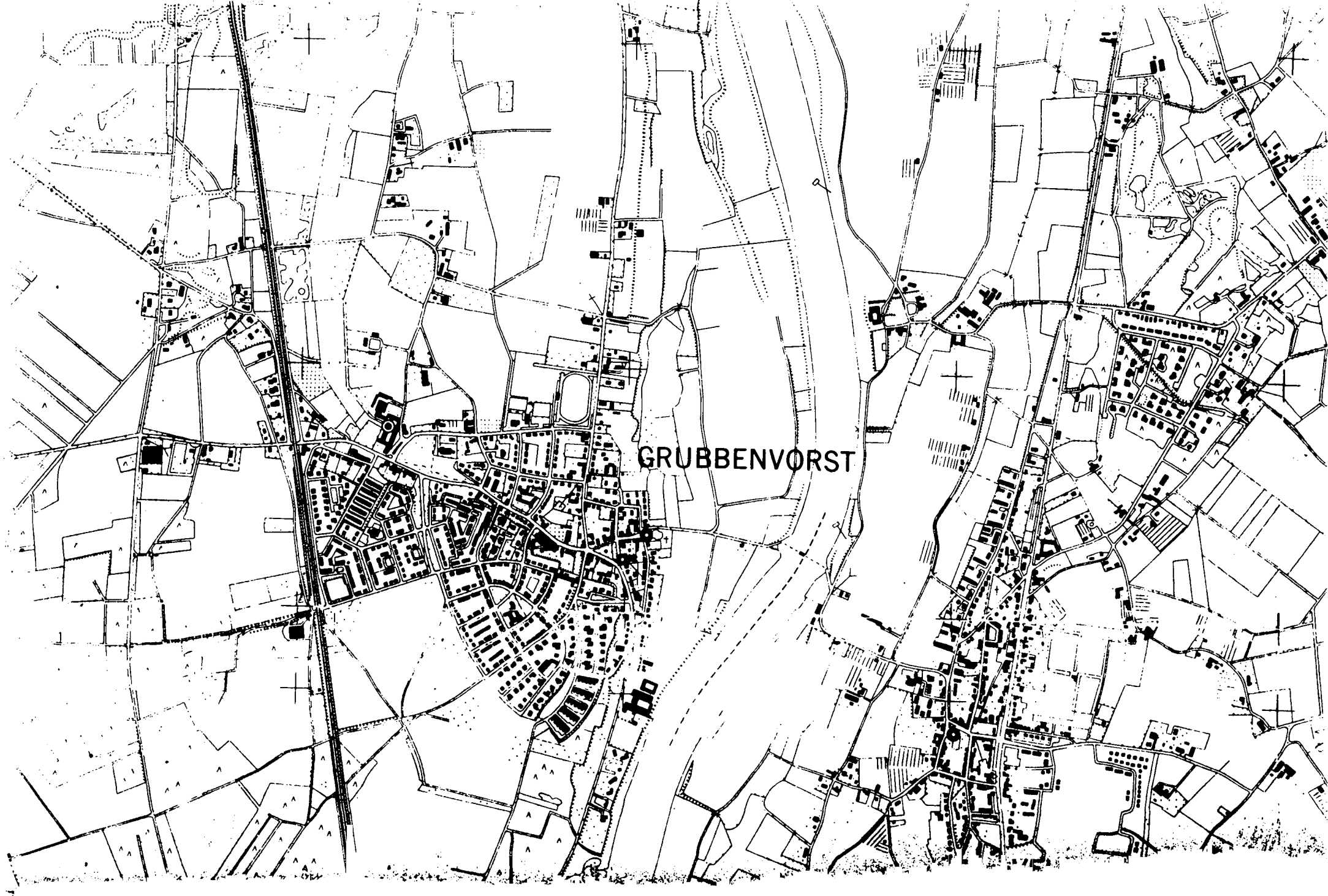
GRUBBENVORST

COLOFON

De inventarisatie in de gemeente Grubbenvorst werd uitgevoerd in augustus 1990.

Begeleidingscommissie:
Ir. P.A.M. Mertens (voorzitter)
Prof. Dr. J.C.G.M. Jansen
N.H.M. Tummers

Inventarisatiemedewerkers:
Drs. J.C.J.M. Starmans
Ir. P.J. Uiterwijk
Drs. H.G.J.M. Linssen
Ir. J. Boros
Drs. R.J. Theunissen
Drs. T.M.M.A. Oberndorff
Drs. J.L.P.B. Finaly

Administratieve ondersteuning en geautomatiseerde verwerking gegevens:
M.A.A.A. Dessart
A.M. Saya
P.M.J. Hul-Stevens

Adres Monumenten Inventarisatie Project:
Provincie Limburg
Limburglaan 10
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
Tel. no. : 043-897360